

Norges vassdrags- og energidirektorat - NVE
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo

Sted:
Trondheim

Dato:
19.01.2018

Vår ref:
Deres ref:

13/01828-8

Kraftverkene i Orkla. Kommentarer til høringsuttalelser til søknad om endring av manøvreringsreglement

Vi viser til vår søknad av 18.06.2017 om endring av manøvreringsreglement for Orkla- og Granavassdraget. I det følgende vil TrønderEnergi Kraft gi våre kommentarer til innkomne høringsuttalelser. Det har kommet ni uttalelser til søknaden. Vi har innhentet innspill fra SWECO når det gjelder kommentarer i uttalelsene som går på endret vannføringsregime.

Kommentarer til de enkelte uttalelser

Eidsiva Nett AS skriver i epost av 21.08.2017 at de ikke har noen kommentarer til endringen.

*TrønderEnergis kommentar:
Vi tar uttalelsen til orientering.*

Verneområdestyret for Trollheimen har i brev av 11.1..2017 oversendt følgende uttalelser fra møte 05.10.2017:

«Verneområdestyret for Trollheimen viser til sitt brev av 13.08.2014 om krav til minstevassføring i Jøla, og ber NVE vurdere søknad om endring i manøvreringsreglement for Orkla og Granavassdraget på Kvikne sammen med vårt krav om minstevassføring i Jøla.

Begge sakene er behov / endringer i de opprinnelige konsesjonsvilkårene for Orkla og Granavassdraget, som driften av kraftanleggene over tid nå viser seg å være nødvendige.

Av hensyn til Trollheimen landskapsvernområde, stor lokal bruk av området i frilufslivssammenheng og de biologiske aspektene ved manglede vassføring i Jøla, ber Verneområdestyret for Trollheimen NVE pålegge kraftselskapet minstevassføring i Jøla ved sin behandling av endringer i konsesjonsvilkårene på manøvreringsreglementet på Kvikne. I tillegg bør det vurderes å pålegge kraftselskapet og iverksette tiltak som bedrer landskapet og de biologiske forhold i Jøla.

Om disse to sakene (Kvikne og Jøla) ikke kan sees i sammenheng har verneområdestyret et ønske om å påvirke til at konsesjonen for Orkla-anleggene tas inn blant vassdragene som prioriteres for revisjon innen 2022, jmf. NVE rapport 49/2014, da det kan se ut som kunnskapsgrunnlaget for å unnlate å ta med vassdraget her var basert på at det allerede var gjort mange biologiske tiltak i vassdraget som en kompensasjon for reguleringen. Disse tiltakene er i første rekke i og langs hoved-vassdraget for å bedre forholdene for laksefiske, mens skadevirkningen på landskap og friluftsliv innenfor verneområde ikke var vurdert.»

TrønderEnergi Kraft AS

Telefon: 73 54 16 00

Postadresse:
Postboks 9481 Torgarden
7496 Trondheim

Besøksadresse:
Kløbbeveien 118
7031 Trondheim

www.tronderenergi.no
tek.firmapost@tronderenergi.no
Org.nr: NO 878 631 072 MVA

TrønderEnergis kommentar:

Verneområdestyret tar opp forhold som ikke berører den omsøkte endringen. Bekkeinntaket Jøla ligger i et sidevassdrag til Orkla flere titalls kilometer nedstrøms områdene ved Dølvad og Kvikne som denne søknaden gjelder.

De forholdene som verneområdestyret tar opp må vurderes i en eventuell vilkårsrevisjon. Vi viser i den forbindelse til nasjonale føringer for vannforvaltningsplaner av 24.01.2014, der det er lagt til grunn at det som hovedregel ikke skal pålegges minstevannføring fra bekkeinntak. De vedtatte vannforvaltningsplanene videreførte dette prinsippet.

Knutshø villreinutvalg skriver i brev av 09.11.2017 at det ut fra et villreinperspektiv ikke er ønskelig med kjøring etter Storinnsjøvegen rundt 1. juni fordi det regelmessig er kalving på setervollene langs vegen. De viser til rapport om Knutshøreinen der det pekes på at forstyrrelser er en av flere hypoteser for å forklare svekket kalvetilvekst. Villreinutvalget ber om at det settes som vilkår for endring av manøvreringsreglementet at KVO må kontakte oppsyn (Kvikne Utmarksråd) før kjøring finner sted.

TrønderEnergis kommentar:

Vi er kjent med kalvingsområdene og vil hensynta dette. Vi ønsker å ha en god dialog med villreinutvalg og oppsyn knyttet til ferdsel inn mot Øvre Dølvad for å unngå forstyrrelser. Det kan også være aktuelt å bruke andre adkomststruter enn Storinnsjøvegen inn til området dersom det er nødvendig for å unngå å forstyrre villreinen i kalvingsperioden. Fordelen med å flytte tidspunkt er at vi slipper unna med én tur inn til Øvre Dølvad for å stille om tappeluka fra vinter- til sommervannføring. Med dagens situasjon har det ofte vært behov for to eller tre turer for å klare å åpne lukene pga mye snø og is.

Jan Vidar Estenvoll er gårdbruker på Kvikneskogen og skriver i uttalelse av 13.11.2017 at snø smelter tidlig i mai og jordbruksområdene tørker raskt opp i denne perioden. Flom går i dag høyt over tersklene i perioden. Grunneier er bekymret for at lavere minstevannføring i sårbar periode for plantevekstene vil medføre mer flom på jordene og senere opptørking.

TrønderEnergis kommentar:

Den aktuelle endring av minstevannføring er liten i forhold til vannmengdene som oppstår under flomperioder. Disse endringene har ingen praktisk betydning i forhold til flomsituasjonen i Orkla.

Statens vegvesen Region øst skriver i brev av 13.11.2017 at omsøkt endring ikke vil ha noen negative konsekvenser på det offentlige vegnettet. Vegvesenet har ingen merknader.

TrønderEnergis kommentar:

Vi tar uttalelsen til orientering.

Kvikne Utmarksråd skriver i brev av 14.11.2017 at et manøvreringsregime mer tilpasset naturlig klima vil være en fordel ved at vannføringen blir mer «naturlig» og vil ikke ha noen negativ effekt for fiskeproduksjon og overlevelse. Utmarkslaget skriver at i tida rundt 1. juni er fjellvegene som regel stengt på grunn av teleløsning. De påpeker at kjøring i denne tida normalt vil påføre vegen skader som gjør at det tar lenger tid å åpne vegen og vil være fordyrende for veilaga som driver vedlikehold. Videre skriver utmarkslaget at det i tiden rundt 1.juni er kalving langs Storinnsjøvegen inn mot Øvre Dølvad, og man i denne tida bør søke å unngå forstyrrelser for reinen. Dersom det gis tillatelse til endring av manøvreringsreglementet ber utmarkslaget om at det stilles vilkår om at KVO må kontakte grunneier/veistyrer og oppsyn før kjøringen finner sted og at kjøring må avventes ved observasjon av rein langs Storinnsjøvegen.

Når det gjelder søknad om endring av krav ved terskel Kvikne kirke, mener Kvikne Utmarksråd at det er lite nok vann som det er. De mener at ytterligere redusert vannføring kan medføre at gyttegrunner i større grad enn tidligere tørrlegges og er skeptiske til den omsøkte endringen.

TrønderEnergis kommentar:

Vi viser til kommentar til uttalelse fra Knutshø villreinutvalg, og ønsker å ha en tett dialog med oppsyn og grunneiere når det gjelder bruk av vegen i kalvingsperioden. Dette gjelder også eventuelle skader knyttet til bruk av vegen.

Når det gjelder minstevannføringskravet ved Kvikne kirke er det i dagens situasjon i praksis kun tilsiget fra Øvre Dølvad og Ya som har bidratt til å opprettholde minstevannføringen på 0,5 m³/s. Dette tilsiget har vist seg ikke å være tilstrekkelig, slik at det ikke har vært gjennomførbart å opprettholde den påkrevde vannmengden. Denne situasjonen vil også være gjeldende ved omsøkt endring i minstevannføringreglement, da det i praksis ikke er mulig å slippe mer vann. Dette skyldes både lange ledetider for vann og at det er vanskelig å åpne lukene om vinteren. Gytegrunner vil dermed ikke bli tørrlagt i større grad enn tidligere, og situasjonen anses å være lik før og etter endring i reglement. Omsøkt endring av reglementet gjør at en vil unngå stadige søknader om fravik, slik en har opplevd ved flere anledninger de siste årene.

Vannområde Orkla skriver i brev av 14.11.2017 at Ya er påvirket av tidligere gruvedrift og dermed klassifisert som en sterkt modifisert vannforekomst (SMVF). Lengre sesong med lavere minstevannføring gir dårligere uttynningseffekt og økt forurensing. En vil derfor ikke oppnå mål om god kjemisk tilstand og godt økologisk potensial.

Vannområde Orkla skriver videre at endring i klima med endret sesong og ustabile værforhold vil endres over tid, noe som også kan påvirke forurensingen. Dette må tas med i betraktning.

TrønderEnergis kommentar:

Vi ser prinsippet som beskrevet av Vannområdet Orkla at fraført vann fra Ya kan være negativt i forhold til uttynningseffekten fra gruveforurensing. I dagens situasjon er det syv måneder pr. år med slipp av 0,05 m³/s fra dam Ya. Dette vil øke til åtte måneder pr. år ved utsettelse av start sommervannføring til 1. juni, noe vi anser ikke vil endre situasjonen i forhold til målet om kjemisk tilstand og godt økologisk potensial i betydelig grad.

Samtidig ligger strekningen med hovedbelastningen fra gruvene nedstrøms Yas samløp med Grubekken. Grubekken kommer inn i Ya på ca. kote 630. I mai skjer det stor avsmelting i lavereliggende områder, og strekningen nedstrøms samløpet Grubekken - Ya vil ha betydelig vannføring i denne perioden. Dette medfører at den reduserte uttynningseffekten ved endring av manøvreringsreglementet er minimal, om utslagsgivende i det hele tatt. Vi viser for øvrig til beskrivelse i søknad og rapport fra SWECO.

Klimatiske endringer er en pågående prosess og det kan få konsekvenser for alle regulerte vassdrag. Slike endringer skjer over tid og kan eventuelt vurderes ved fremtidig revisjon av konsesjonsvilkår.

Fylkesmannen i Hedmark skriver i brev av 01.12.2017 at de har forståelse for de praktiske begrensningene som råder for lukemanøvrering før vårsmeltingen har kommet skikkelig i gang i mai måned i de øvre deler av vassdraget. Fylkesmannen viser til at det tidligere var bra med småfisk i vassdraget og påpeker i den forbindelse at Ya er påvirket av gruveforurensing. En forlengelse av perioden for minstevannføring vil medføre ytterligere tid med redusert fortynning, og mest mulig vann gjennom året er viktig.

TrønderEnergis kommentar:

Vi viser til kommentar til uttalelse fra Vannområde Orkla når det gjelder fortynningseffekt fra gruveforurensing. Vi vil også påpeke at det i medhold av konsesjonsvilkårene er pålegg om årlig å sette ut 15.000 ensomrig ørret i Ya og Orkla som kompenserende tiltak for effekter av vassdragsreguleringen.

Dovrefjell nasjonalparkstyre skriver i brev av 10.01.2018 at saken er behandlet i møte i nasjonalparkstyret 18.12.2017. Nasjonalparkstyret skriver at det er nærliggende at endring av tidsrommet for minstevannføring om sommeren i den regulerte delen av Knutshø landskapsvernområde, må behandles som en dispensasjonssak i forhold til verneforskriften. Nasjonalparkstyret skriver at endringen sannsynligvis ikke vil være i strid med formålet for Knutshø landskapsvernområde eller påvirke landskapets art og karakter nevneverdig. Saken er også vurdert etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf § 7. Nasjonalparkstyret gir dispensasjon under vilkår om at det skal tas hensyn til villrein og annet dyreliv i forbindelse med kjøring til og fra Øvre Dølva i mai og juni.

TrønderEnergis kommentar:

Vi konstaterer at Dovrefjell nasjonalparkstyre har ønsket å behandle dette som en dispensasjonssak fra verneforskriften og har gitt dispensasjon. Vi viser til kommentarer til uttalelser fra Knutshø villreinutvalg og Kvikne Utmarksråd når det gjelder hensyn til villrein i området.

Vi håper dette er tilstrekkelig til at NVE kan avgjøre søknaden om endring av manøvreringsreglementet for Orkla- og Granavassdraget hva gjelder minstevannføring ved Ya, Øvre Dølva og Kvikne kirke.

Med vennlig hilsen

TrønderEnergi Kraft AS

Nils Henrik Johnson

Spesialrådgiver miljø

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er elektronisk godkjent i henhold til interne rutiner.